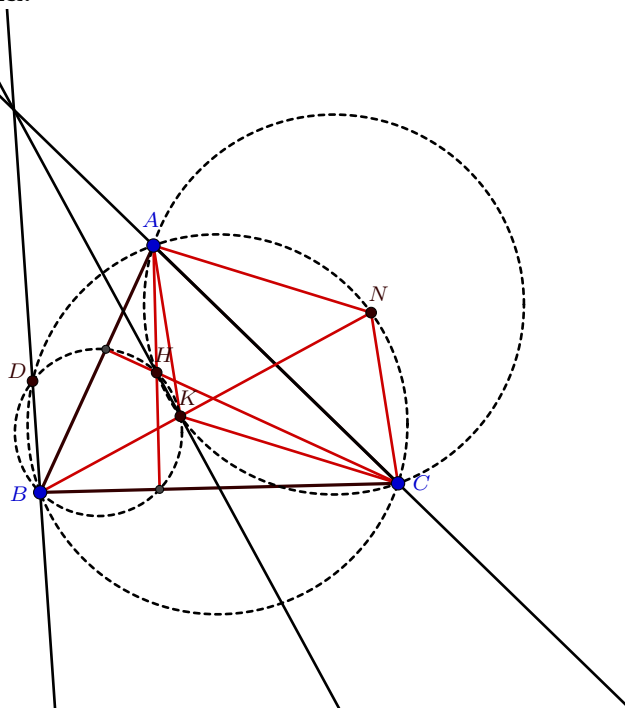

1. Legyen ABC egy hegyesszögű háromszög, melyben $AB \neq BC$, legyen N a háromszög B -hez tartozó súlyvonalának és a körülírt körének második metszéspontja. Legyen H az ABC háromszög magasságpontja és D az a pont a körülírt körön, melyre $\angle BDH = 90^\circ$. Jelölje továbbá K azt a pontot, melre $ACKN$ négyszög paralelogramma. Igazold, hogy AC, KH és BD egyenesek egy ponton haladnak át.

Két megoldást mutatunk: az első azon múlik majd, hogy a három egyenes **három** körhöz húzott páronkénti **hatványvonal**, a másik azon, hogy a három egyenes a BHF háromszög **három magasságvonala**.

1. **Megoldás:** Legyen a háromszög A, B, C csúcsánál levő szögei rendre α, β, γ , illetve jelölje k a háromszög köré írt kört. Mivel H magasságpont, ezért $\angle ACH = 90^\circ - \alpha$ és $\angle CAH = 90^\circ - \gamma$. Most belátjuk, hogy $ACKH$ húrnégyszög.

Egyrészt $\angle AHC = 180^\circ - \angle ACH - \angle CAH = 180^\circ - (90^\circ - \alpha) - (90^\circ - \gamma) = \alpha + \gamma$. Másrészt felhasználva, hogy $ACKN$ paralelogramma és $ABCN$ húrnégyszög $\angle AKC = \angle ANC = \angle ANB + \angle CNB = \gamma + \alpha$ adódik. Tehát $\angle AHC = \angle AKC$, vagyis $ACKH$ valóban **húrnégyszög**, a köré írt kört jelölje k_1 .

(2 pont)

$\angle HKA = \angle HCA = 90^\circ - \alpha$, mert egy íven nyugvó kerületi szögek, továbbá $\angle KNA = \angle KNC = \alpha$, hiszen váltószögek. Így pedig $\angle HKN = \angle HKA + \angle KNA = 90^\circ - \alpha + \alpha = 90^\circ$. K az N pont tükörképe az AC felezőpontjára, tehát rajta van a BN egyenesén, ahonnan $\angle BKH = 180^\circ - 90^\circ = 90^\circ$.

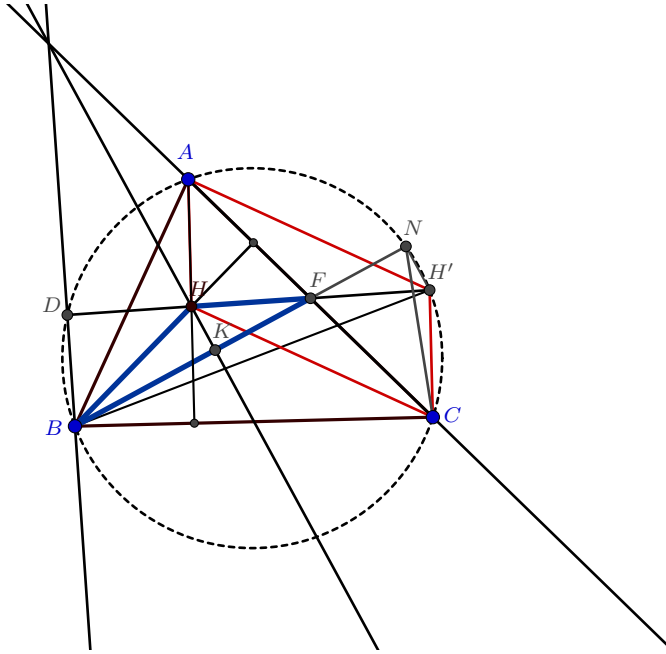
(2 pont)

A Thalesz tétel megfordítása miatt K és D rajta vannak BH Thalesz-körén, tehát $BDHK$ húrnégyszög, a köré írt kört jelölje k_2 .

(1 pont)

A k, k_1 , és k_2 **körök hatványvonalai egy pontban metszik egymást**. A k és k_1 kör hatványvonala az AC egyenes, a k és k_2 kör hatványvonala a BD egyenes, a k_1 és k_2 hatványvonala pedig KH , tehát ezek egy pontban metszik egymást.

(2 pont)

2. Megoldás: Legyen az AC szakasz felezőpontja F , és H pont tükörképe F -re H' . Ismert, hogy H' a körülírt **körre esik** (Feuerbach-kör és a körülírt kör kapcsolata). A tükrözés miatt $AHCH'$ **paralelogramma**, amiből $H'AC\angle = HCA\angle = 90^\circ - BAC\angle$. N a körülírt körre esik, így az egy íven nyugvó kerületi szögek tétele miatt $CNB\angle = CAB\angle$ és $H'NC\angle = H'AC\angle$. Így $H'NB\angle = H'NC\angle + CNB\angle = 90^\circ - BAC\angle + BAC\angle = 90^\circ$.

(3 pont)

H' a H , míg K az N pont tükörképe F -re, emiatt $HKH'N$ paralelogramma, amiből $FKH\angle = FNH'\angle = 90^\circ$, azaz HK **merőleges** BF -re.

(1 pont)

A Thalesz-tétel megfordítása miatt BH' átmérő. Egyrészt $BDH = 90^\circ$ a feladat feltételei miatt, másrészt $BDH' = 90^\circ$, mivel BH' átmérő, így D, H, H' egy egyenesre esnek. Mivel F H és H' között van, F is a DH **egyenesre esik**, ami **merőleges** BD -re.

(1 pont)

A BHF háromszög magasságvonalai éppen az AC , BD , és HK egyenesek, tehát ezek egy közös pontban metszik egymást.

(2 pont)

Töredék pontok. Ezek közül maximum az egyikre lehet pontot adni:

1 pont: Ha $AKC = \alpha + \gamma$, $AHC = \alpha + \gamma$, K rajta van a B -ből induló súlyvonalon, közül legalább 2 kettőt kiszámol

1 pont: Észreveszi, hogy $ACKH$ és $BDHK$ négyszögek húrnégyszögek, de nem bizonyítja egyiket sem.

1 pont: Ha észreveszi, hogy FK merőleges BN , és F, H, D pontok egy egyenesen vannak, de egyiket sem bizonyítja.

1 pont: BH' átmérő az ABC körülírt körében.

2.

- (a) Igazoljuk, hogy létezik olyan (X, Y, Z) egész számokból álló számhármias a $(0, 0, 0)$ -n kívül, melyekre $|X|, |Y|, |Z| \leq 10^6$, és amelyekre $|X + Y\sqrt{2} + Z\sqrt{3}| < 10^{-11}$.
- (b) Lássuk be, hogy olyan számhármias (X, Y, Z) is létezik, amelyre a fentén túl még $X \cdot Y \cdot Z \neq 0$ is teljesül.
- (c) Igazoljuk, hogy olyan (X, Y, Z) egész számokból álló számhármias a $(0, 0, 0)$ -n kívül nincs, melyekre $|X|, |Y|, |Z| \leq 10^6$, és amire $|X + Y\sqrt{2} + Z\sqrt{3}| < 10^{-21}$.

(a) Vegyük észre, hogy $d = (1 + \sqrt{2} + \sqrt{3}) < 10$ miatt a $(0, 10^6 d]$ intervallumba esik 10^{18} szám $10^6 \geq X, Y, Z > 0$ -val, így skatulyaelv alapján lesz kettő, melyek távolsága kisebb, mint 10^{-11} . Különbségüket képezve a kapott X, Y, Z hármias jó lesz.

(2 pont)

Alternatíván $X = 0, 10^6/(2\sqrt{2}) > Y > 0, 10^6/(2\sqrt{3}) > Z > 0$ választás mellett van legalább

$$10^{12}/(4 \cdot 1, 42 \cdot 1, 74) > 10^{11}$$

számhármiasunk. Skatulyaelv alapján így vannak olyan $X = 0, 10^6/(2\sqrt{2}) > |Y| \geq 0, 10^6/(2\sqrt{3}) > |Z| \geq 0$ nem mindhárom nulla egészek, melyekre $|X + Y\sqrt{2} + Z\sqrt{3}| \bmod 1$ értéke kisebb 10^{-11} -nél (vagy az eredeti számok egyike, vagy kettőnek a különbsége). Ezen kívül a szám maga abszolútértékben legfeljebb 10^6 , így tudunk hozzá megfelelő X -et is választani. Itt azon múlik a dolog, hogy $4\sqrt{6} (< 9, 8) < 10$, vagyis a kerekítésekénél van mozgástér. Lehet úgy is próbálkozni, hogy X és Y a két szabad változó, s moduló $\sqrt{3}$ nézük a dolgot, ekkor bővebb a hely a becslésekre.

(b) Tegyük fel, hogy van olyan $-10^6 \leq Y, Z \leq 10^6$, nem mindkettő 0, melyre $|Y\sqrt{2} + Z\sqrt{3}| < 10^{-11}$. Ekkor $|Y\sqrt{2} - Z\sqrt{3}| < 10^7$, és így a két szám szorzata $(2Y^2 - 3Z^2)$ egész, de nem lehet 0, miközben meg abszolútértéke legfeljebb 10^{-4} , ami ellentmondás. A másik két eset hasonlóan zárható ki.

(2 pont)

(c) Az előző alponthoz hasonló gondolatmenettel tekintsük az alábbi nemnulla egész számot

$$(X + Y\sqrt{2} + Z\sqrt{3})(X + Y\sqrt{2} - Z\sqrt{3})(X - Y\sqrt{2} - Z\sqrt{3})(X - Y\sqrt{2} + Z\sqrt{3}).$$

Ennek minden tényezője abszolútértékben legfeljebb 10^7 , így miután a szorzat abszolútértékben legalább 1, nem lehet egyik tényező sem szigorúan -10^{-21} és 10^{-21} között. A szorzat 0-ságát az zárja ki, hogy $\sqrt{3}$ nem felírható 1 és $\sqrt{2}$ racionális együtthatós lineáris kombinációjaként: ez könnyen ellenőrizhető, négyzetre emelés után.

(3 pont)

Megjegyzések

Ha valaki az a) részben formálisan gyengébb korlátot ér el, mert a kerekítések elszámolása miatt nem eléggé optimalizálja az Y, Z változók felső korlátját - de valójában impliciten a megoldása szó szerint átmegy

(2 pont)

Ha az a) részben valaki a második megközelítésnél a kerekítésekkel nem foglalkozik

(1 pont)

Ha az a) részben megpróbálkozik a skatulyaelvvel, de elvi hibát vét (például az előjeles különbségvételnél a tekintett nagy intervallumból kilép, vagyis tévesen állítja hogy mely skatulyákba esnek a számai).

(0 pont)

3. Határozzuk meg a λ valós szám minimumát, melyre teljesül hogy minden T területű konvex 2018-szög lefedhető egy $\lambda \cdot T$ területű paralelogrammával.

Megoldás:

A bizonyítás 2 részből fog állni. Először belátjuk, hogy ha $\lambda = 2$, akkor mindig létezik $\max \lambda T$ területű paralelogramma, a második részben pedig azt, hogy minden 2-nél kisebb konstansra van ellenpélda, azaz olyan 2018-szög, amit nem lehet belerakni egy λT területű paralelogrammába, ha $\lambda < 2$.

1. rész: Vegyünk egy **tetszőleges irány**, hívjuk ezt **függőlegesnek**. Ekkor vegyük az egyik legbaloldalibb (A), és a legjobboldalibb (B) csúcst. Ez máshogyan mondva vegyük azt a két pontot, aminek az első koordinátája a legnagyobb vagy a legkisebb. Természetesen lehet, hogy több ilyen csúcs van, akkor választunk egyet közülük.

(1 pont)

Olyan **paralelogrammát** fogunk csinálni, aminek **egyik oldalpárja függőleges, a másik pedig párhuzamos AB -vel**. Ennek megfelelően vegyük a C, D csúcsokat az alábbi módon: C legyen AB feletti AB -től egyik legtávolabbi csúcs, D pedig hasonlóan, az AB alatti, AB -től legtávolabbi csúcs.

(1 pont)

Belátjuk hogy ez jó. Nézzük azt a paralelogrammát, aminek oldalegyenesei az alábbiak: C -n, D -n keresztüli AB -vel párhuzamos egyenesek, A -n, B -n átmenő, függőleges egyenesek! Ezt az AB két kisebb paralelogrammává vágja, ezeknek területei t_c, t_d , a 2018-szöget pedig egy T_c és T_d területű részre. Mivel a sokszögünk konvex, így T_c -ben benne van az ABC háromszög, azaz $T_c \geq \frac{AB \cdot d(AB, C)}{2}$, ahol $d(AB, X)$ az az AB egyenes és az X pont távolsága. De $t_c = AB \cdot d(AB, C)$, azaz $t_c \leq 2T_c$. Hasonlóan kijön, hogy $t_d \leq 2T_d$, így $T_2 \leq 2T$, ahol T_p a paralelogramma területe.

(1 pont)

2. rész: Először **3-szögre látjuk be** az állítást 2018-szög helyett. Azaz ha az $XYZT$ paralelogramma fedi az ABC háromszöget, akkor $T_{XYZT} \geq 2T_{ABC}$. Ha a paralelogramma valamelyik oldalán nincs háromszögnek csúcsa, akkor ezt az oldalt elkezdhetjük a paralelogramma közepe felé tolni egészen addig, amíg el nem érünk egy csúcst. Elég erre a paralelogrammára belátni az egyenlőtlenséget, azaz feltehetjük, hogy $XYZT$ minden oldalán van háromszögcsúcs, de mivel 4 oldal van, és 3 csúcs, így van 2 oldal, ami osztozik, azaz a két sokszögnek van közös csúcs, ez legyen $X = A$.

(1 pont)

Tegyük fel, hogy nincs közös oldaluk. Mivel az AB egyenes meredeksége az XY és AC közé esik, így ha párhuzamost húzunk vele C keresztül, az el fogja metszeni a TX szakaszt, legyen ez a pont T' , a metszéspontja pedig az YZ egyenessel legyen Z' . Most nézzük az $ABZ'T'$ paralelogrammát. Ez fedi ABC , van közös oldala vele, területe pedig kisebb, mivel az XY -nal párhuzamos oldalak távolsága nem változott, de a hosszuk csökkent, ugyanis $AT' < AT$. Azaz feltehetjük, hogy van közös oldaluk, ez legyen AB . De ekkor $T_{ABY'T'} = AB \cdot d(AB, C) = 2 \frac{AB \cdot d(AB, C)}{2} = 2T_{ABC}$.

(1 pont)

Most rátérünk a 2018-szögre. **Konstrukció:** Vegyünk egy A_1, A_2, A_{2018} háromszöget, aminek területe 1, és az A_2A_{2018} oldalára rajzoljuk egy nagy sugarú körívet! A köríven vegyük fel a maradék 2015 csúcsot. Így a sokszög konvex lesz. A körívek területét tudjuk felülről becsülni az A_2 és a A_{2018} pontokba húzott érintők, és a A_2A_{2018} által létrehozott háromszög területével, ami ha elég nagy a sugár, kisebb, mint x .

(1 pont)

Bizonyítás hogy jó: Ha egy paralelogramma fedi ezt a sokszöget, akkor fedi az $A_1A_2A_{2018}$ háromszöget is, azaz területe legalább 2. Tegyük fel, hogy van egy kettőnél kisebb $\lambda = 2 - y$ konstans, amire igaz a feladat állítása. Ekkor tudjuk, hogy $(2 - y)(1 + x) \geq 2$ az előző állítás miatt. Átrendezve azt kapjuk, hogy $(2 - y)x \geq y$. De ha x -et tetszőlegesen kicsinek választhatjuk, azaz $x < \frac{y}{2-y}$, akkor nem áll fenn az egyenlőtlenség.

(1 pont)

Azaz azt kaptuk, hogy a legkisebb ilyen szám a 2.

Pontozás:

1. rész: (a 2 jó)

egy jó paralelogramma megtalálása 2 pont (1 az irány, 1 a csúcsai)

bizonyítás, hogy jó paralelogramma 1 pont

2. rész: (2-nél nem lehet kisebb)

háromszögre az állítás 2 pont

jó példa 1 pont

bizonyítás, hogy jó 1 pont

Lehetséges hibák:

valaki legkisebb területű paralelogrammát vesz, de nem látja be, hogy van ilyen -1 pont

4. Legyen $n > 1$ egész. Egy bábuval lépkedünk egy körsétán egy $n \times n$ -es sakk-táblán úgy, hogy egy lépésben egy oldalszomszédos mezőre lépünk, és a táblán minden mezőt pontosan egyszer érintünk a kezdőmezőre visszaérkezésig (ahonnan megismételhetnénk a körsétát). Mutassuk meg, hogy létezik a sakk-táblán két szomszédos mező, A és B úgy, hogy a körséta egymást követő lépéseit követve A -ból B -be, illetve B -ből A -ba is legalább $n^2/4$ lépést teszünk meg.

Megjegyzés: a körséta kezdőmezőjére visszatérő lépést a körséta első lépése követi a sorrend szerint.

Első megoldás:

Ha sakk-táblaszerűen kiszínezzük az $n \times n$ -es táblát, akkor a séta felváltva érint fekete, illetve fehér mezőket. Miután a végén a kiinduló négyzetre érkezünk vissza, ezért a **séta páros hosszú**, vagyis n^2 **páros szám**. Legyen $n = 2m$, ekkor $n^2/4 = m^2$.

(1 pont)

Induljunk ki egy tetszőleges négyzetből, és kövessük a sétát, **négy színnel kiszínevezve a mezőket**. Az első m^2 darab négyzetet amit érintünk színezzük sárgára, a következő m^2 darabot pirosra, a következő m^2 -et kékre, végül a maradék m^2 darabot pedig zöldre.

(1 pont)

Ha létezik két szomszédos négyzet, amik közül az egyik **sárga**, a másik **kék**, akkor ez a két négyzet jó lesz, mivel az egyik irányban bejárva a sétát mindegyik piros mezőt érintjük, amiből m^2 darab van, a másik irányban bejárva a sétát pedig mindegyik zöld mezőt érintjük, amiből szintén m^2 darab van. Tehát mindkét irányban legalább m^2 lépést teszünk meg. Hasonló módon ha van két szomszédos négyzet, amik közül az egyik piros, a másik zöld, akkor is készen vagyunk.

(1 pont)

Tegyük fel, hogy nincsenek ilyen szomszédos négyzetek. Nézzük azoknak a négyzeteknek az S halmazát, amik valamelyik **sárga négyzettel szomszédosak**. Az indirekt feltevés miatt ezek mindegyike piros vagy zöld. Az S -beli négyzetek mindegyike nem lehet piros, mert a séta utolsó lépésében, amikor a kezdőmezőre lépünk vissza, akkor egy zöld mezőről lépünk egy sárgára, tehát **van** közülük **zöld négyzet**, ami szomszédos egy sárga négyzettel. Mivel az az m^2 -edik lépésben egy sárga mezőről egy pirosra lépünk, ezért az S -beli négyzetek között **van piros színű** is.

(1 pont)

A sárga négyzetek összefüggő tartományának határát körberajzolva találjuk az S -beli négyzetek határát, esetleg a tábla szélét. A **tábla széle a körberajzolásnál egy összefüggő szakasz** kell legyen, különben a mezőkön végzett teljes körséta során a sárga tartományon át kellene haladnunk többször, miközben az S -beli négyzeteken is áthaladunk; de ez a sorrend szerint lehetetlen. Tehát az S -beli négyzetek és a sárga tartomány közös határa is összefüggő szakasz, benne **zöld és piros színnel**; lesz tehát ilyen párból **szomszédos**. Ez azt jelenti, hogy van az S -ben két szomszédos négyzet, amik közül az **egyik piros, a másik zöld**. Az indirekt feltevés miatt nem lehetnek élszomszédosak, emiatt **csúcshomszédosak**.

(1 pont)

Tekintsük azt a 2×2 -es N négyzetet, **aminek egy-egy csúcsában ez a piros és zöld négyzet** van. Ekkor N -ben a másik két négyzet nem lehet sem piros, sem zöld színű, mert akkor lenne két élszomszédos piros és zöld négyzet. Tegyük fel, hogy a másik két négyzet sárga. Eközött a két sárga négyzet között van egy út, amiben csak sárga négyzetekre lépünk. Ennek az útnak a belsejében a piros és a zöld négyzet közül pontosan az egyik van benne. Tegyük fel, hogy a zöld négyzet van benne. Amikor a sétát bejárjuk, akkor először végigmegyünk a sárga négyzeteken, majd a pirosakon és utána a kékeken és végül a zöldeken. Valamikor a séta során az N -ben levő piros négyzetet is érintjük. Viszont ahhoz, hogy az N -ben levő zöld négyzetre lépjünk muszáj rálépnünk újra egy sárga mezőre, ami ellentmondás. Hasonló módon a piros négyzet sem lehet benne a sárga négyzetek közti útban. **Tehát az N -ben nem lehet a másik két négyzet sárga színű, tehát az egyik sárga, a másik kék.**

(1 pont)

Az N szomszédos négyzet-párjai közül az egyik jó lesz. Tegyük fel, hogy az N -ben levő szomszédos négyzetek sem teljesítik a feladat feltételét. Ha az N -ben levő sárga és piros négyzet közti távolság a sétában legalább m^2 , akkor az a két négyzet jó lesz, mert a másik irányban bejárva a sétát az összes kék és zöld négyzet köztük van, tehát a távolságuk ott is legalább m^2 . Tehát a két négyzet közti távolság kisebb, mint m^2 . Hasonló módon a piros és kék, kék és zöld, zöld és sárga négyzetek közti távolság is kisebb, mint m^2 . Viszont ez azt jelenti, hogy ha a sétát az N -beli sárga négyzetből kezdjük, akkor kevesebb, mint n^2 lépésben visszaérünk a kiindulási négyzetbe, ami ellentmondás.

(1 pont)

Második megoldás:

Ha sakktáblaszerűen kiszínezzük az $n \times n$ -es táblát, akkor a séta felváltva érint fekete, illetve fehér mezőket. Miután a végén a kiinduló négyzetre érkezünk vissza, ezért a **séta páros hosszú**, vagyis n^2 **páros szám**. Legyen $n = 2m$.

(1 pont)

A sétát tekintsük úgy, hogy a csúcsok a négyzetek középpontjai és két csúcs A és B között akkor megy él, ha a séta során az A középpontú négyzetből a B középpontúba lépünk. A sétát jelöljük S -sel, a hossza $|S| = n^2$.

Gráfot rendelünk a "séta belsejéhez". Tekintsük a kis 1×1 -es négyzeteknek azon csúcsait, amik a séta belsejében vannak és két csúcsot kössünk össze akkor, ha mindkettő csúcsa ugyanannak a négyzetnek (vagyis a távolságuk 1). A kapott **gráf összefüggő, és nincs benne kör, mert** ha lenne, akkor az a kör tartalmazná az egyik kis négyzet középpontját és ezért a séta nem mehetett át ezen a négyzeten. Tehát a gráf egy fa, jelöljük T -vel, a csúcsainak számát pedig $|T|$ -vel. Nyilván T -ben minden csúcs foka legfeljebb 4.

(2 pont)

Először **belátjuk, hogy** $|T| = 2m^2 - 1$. Tekintsük azokat a négyzeteket, amik oldala 1 egység hosszú, és a középpontja csúcsa T -nek. Ezen négyzetek kerületeinek összege egyfelől $4|T|$. Másfelől a négyzetek oldalai lefedik a sétát, a kimaradt oldalak pedig metszik a T egyik élét mindegyiket pontosan egyszer. Emiatt a négyzetek kerületeinek összege $n^2 + 2(|T| - 1)$. Vagyis $2|T| = n^2 - 2$, így $|T| = 2m^2 - 1$.

(1 pont)

Most be fogjuk látni, hogy **létezik a T -nek olyan éle, amit elvéve a fából a kapott két fa éleinek száma legalább $\frac{1}{4}(|T| - 1)$** . Tegyük fel, hogy nem igaz az állítás. Legyen x_0 egy tetszőleges csúcsa T -nek. Ha az x_0 csúcsot elvesszük, akkor a T négy fára esik szét, ezek legyenek T_1, T_2, T_3, T_4 (néhányuknak közülük lehet 0 csúcsa, ha az x_0 foka kisebb, mint 4). A skatulya-elv miatt a négy fa közül valamelyiknek legalább $\frac{1}{4}(|T| - 1)$ éle van. Feltehetjük, hogy ez a fa T_1 és legyen x_1 az a csúcsa T_1 -nek, ami szomszédos x_0 -lal. Az indirekt feltevés miatt $|T_1| > |T| - \frac{1}{4}(|T| - 1) = \frac{3}{4}(|T| - 1) + 1$. Hasonló módon az x_1 -nek van legfeljebb 3 db x_0 -tól különböző szomszédja. Az x_1 -et elvéve megint kapunk 4 fát, az x_0 -tól különböző szomszédok által meghatározott fák legyenek T'_1, T'_2, T'_3 . Ennek a három fának összesen legalább $\frac{3}{4}(|T| - 1)$ csúcsa van. A skatulya-elv miatt az egyiknek legalább $\frac{1}{4}(|T| - 1)$ csúcsa van, feltehetjük, hogy T'_1 -nek. Az indirekt feltevés miatt megint $|T'_1| > \frac{3}{4}(|T| - 1) + 1$. Legyen x_2 az a csúcsa T'_1 -nek, ami szomszédos x_1 -gyel, ekkor $x_2 \neq x_0$. Ezt az eljárást iterálva kapunk egy x_n sorozatot, amire $x_{n+2} \neq x_n$ teljesül minden n -re. Mivel T fa, ezért egy végtelen sorozatot kapunk, ami ellentmondás.

(2 pont)

Megmutatjuk, hogy az ennek az élnek megfelelő szomszédos négyzetpár épp olyan amit keresünk. Legyen e egy olyan e éle a T -nek, amit elvéve a kapott T_1, T_2 fákra $|T_1|, |T_2| \geq \frac{1}{4}(|T| - 1) = \frac{m^2-1}{2}$ teljesül. Legyen v_1^e és v_2^e azon négyzetek középpontjai, melyre $v_1^e v_2^e$ merőlegesen metszi e -t és egység hosszú. Ekkor $S \cup v_1^e v_2^e$ két séta, S_1^e és S_2^e uniója, melyekre $S_1^e \cap S_2^e = v_1^e v_2^e$. Hasonló módon bizonyítva, mint S -re és T -re kapjuk, hogy $2|T_i| = |S_i^e| - 2$ ($i = 1, 2$). Vagyis $|S_1^e|, |S_2^e| \geq m^2 + 1$. Ekkor $S = (S_1^e - v_1^e v_2^e) \cup (S_2^e - v_1^e v_2^e)$, ez a két halmaz diszjunkt és $|S_i^e - v_1^e v_2^e| \geq m^2 = n^2/4$, tehát készen vagyunk.

(1 pont)

Megjegyzések

Egy ehhez hasonló kombinatorika feladatnál kulcskérdés, hogy **jó diagramot rajzoljunk**, és a **lényegi észrevételeket** megtegyük. Jópáran sajnos ezt nem egészítették ki bizonyítással. A bizonyításnak ráadásul nem elég egy ábrára hivatkoznia: fontos megmutatni, hogy **miért úgy nézhet ki "lényegében"** az ábra, hogy a kiolvasott tulajdonság mindig teljesül.